

ABS (*ang.* skrót od: Anti **B**locking System) system zapobiegający blokadzie kół podczas hamowania

absencja (*lac.* absentia – nieobecność) nieobecność, przede wszystkim w szkole, w miejscu pracy

absolucja (*lac.* absolutio – uwolnienie)

1. rozgrzeszenie, odpuszczenie grzechów
2. uwolnienie od oskarżenia

absolut (*lac.* absolutus – uwolniony, doskonały) byt doskonały, niezależny, nieograniczony, wieczny

absolutorium (*lac.* od absolutus – uwolniony, niezależny)

1. akt parlamentu potwierdzający prawidłowe wykonanie określonej działalności finansowej, np. budżetu
2. ukończenie studiów bez uzyskania dyplomu

absolutyzm (*lac.* absolutus – uwolniony, doskonały, niezależny) ustrój państwowy, w którym nieograniczona władza należy do monarchy

absolwent (*lac.* absolvens, absolventis – uwalniający, kończący) osoba, która ukończyła szkołę, uczelnię

absorbować (*lac.* absorbere – pochłaniać)

1. zajmować się czymś, interesować się czymś
2. *chem., fiz.* wchłaniać, np. ciecze, gazy

absorpcja (*lac.* absorptio)

1. *chem.* wchłanianie
2. *fiz.* pochłanianie energii fal elektromagnetycznych, promieniowania przez materię

abstrahować (*lac.* abstrahere – odciągać, odrywać)

1. pomijać coś
2. uogólniać
3. rozumować, operując symbolami

abstrakcja (*lac.* abstractio – odciągnięcie, oderwanie) pojęcie oderwane od rzeczywistości

abstrakcjonista (*niem.* Abstraktzionist)

1. człowiek skłonny do operowania abstrakcjami
2. przedstawiciel abstrakcjonizmu

abstrakcjonizm (*niem.* Abstraktzionismus) kierunek we współczesnym malarstwie rezygnujący z wiernego odtwarzania form i przedmiotów istniejących w naturze, sztuka bezprzedmiotowa

abstynencja (*lac.* abstinencia – powściągliwość) wstrzemięźliwość, powstrzymywanie się od czegoś

absurd (*lac.* absurdus – niezgodnie brzmiący, niedorzeczny) niedorzeczność

absynt (*fr.* absinthe – piołun) nalewka spirytusowa na piołunie lub innych ziołach, popularna we Francji na przełomie XIX/XX wieku

abulia (*gr.* aboulia – niestanowczość) *med.* chorobliwy brak woli, zdolności podejmowania decyzji lub realizowania postanowień

a cappella [*czyt.* akapella] (*wł. dosł.* na sposób kościelny) utwór wokalny wykonywany bez akompaniamentu, bez towarzyszenia instrumentów muzycznych

aceton (*lac.* acetum) łatwopalna ciecz będąca rozpuszczalnikiem wielu substancji organicznych

achiropita (*gr.* acheiropoietos – niezrobiony rękami) obrazy przedstawiające Chrystusa, mające cudowną moc, uważane za stworzone w nadnaturalny sposób

acid jazz [*czyt.* ejśid dżez] (*ang. dosł.* kwaśny jazz) muzyka taneczna, łącząca jazz, funky, soul

a conto [*czyt.* a konto] (*wł. dosł.* na rachunek) zaliczka na rachunek czegoś

kokota (*fr.* cocotte) kobieta lekkich obyczajów; utrzymanka

koks (*niem.* Koks)

1. substancja powstała w wyniku beztlenowego ogrzewania węgla, wykorzystywana m.in. do ogrzewania
2. *pot.* środek dopingujący sportowców

koktajl (*ang.* cocktail)

1. napój alkoholowy z dodatkiem soku owocowego
2. napój mleczny z kefiru i zmiksowanych owoców
3. *pot.* przyjęcie

kolaboracja (*lac.* collaboratio – współpraca) współpraca z wrogiem, okupantem

kolacjonowanie (*niem.* kollationieren – zestawiać) porównywanie kopii lub przekładu dzieła z oryginałem

kolagen (*ang.* collagen) substancja występująca w skórze, naczyniach krwionośnych, ścięgnach i kościach, jej niedobór powoduje szkorbut

kolaudacja (*lac.* collaudatio – pochwała) komisyjny przegląd ukończonej pracy, dzieła

kolba (*niem.* Kolbe)

1. część broni palnej
2. lutownica
3. rodzaj szklanego naczynia laboratoryjnego
4. rodzaj wydłużonego kwiatostanu

kolegialny (*lac.* collegialis – wspólny) wspólny, zbiorowy, zespołowy

kolegiata (*lac.* collegiata, collegiatus – zrzeszony) kościół niebędący katedrą, przy którym zbudowane jest kolegium kanoników

kolegium (*lac.* collegium – zgromadzenie)

1. zespół ludzi wspólnie nad czymś pracujących

2. narada pracowników jednej instytucji

3. *daw.* szkoła średnia

4. wyższa szkoła zawodowa

kolekcja (*lac.* collectio – zbieranie) zbiór przedmiotów jednego typu, gatunku

kolekta (*lac.* collecta)

1. modlitwa odmawiana przez księdza podczas mszy św.
2. zbiórka pieniężna

kolektura (*niem.* Kollektur) punkt sprzedaży losów loteryjnych

kolektyw (*lac.* collectivus – zbiorowy)

1. zespół pracujących razem ludzi
2. rodzaj soczewki okularu występującej w mikroskopie lub lunecie

kolektywizacja (*lac.* collectivus – zbiorowy)

1. zrzeszenie się prywatnych przedsiębiorstw w jedną firmę
2. *daw.* socjalistyczna forma przekształcania indywidualnych gospodarstw rolnych w spółdzielnie produkcyjne

kolektywizm *psychol.* postawa życiowa cechująca się silnym poczuciem więzi z określoną zbiorowością, która nadaje jednostce tożsamość i zapewnia poczucie bezpieczeństwa

kolia (*fr.* colie) srebrny lub złoty łańcuch z drogimi kamieniami, noszony na szyi

kolidować (*lac.* collidere – zderzyć się) przeszkadzać w czymś

koligacja (*lac.* colligatio) pokrewieństwo

kolizja (*lac.* collisio)

1. wypadek samochodowy; zderzenie
2. sprzeczność interesów, stanowisk

kolofon (*lac.* colophon) informacja umieszczana na końcu książki, dotycząca szczegółów wydania

kolokwializm (*lac.* colloquium – rozmowa) wyrażenie używane w mowie potocznej

sitwa (*jid.* sytfos – spółka) grupa związanych ze sobą, popierających się osób

Siwa (*sansk.* błogostawiony) jeden z trzech (obok **Wisnu** i **Brahmy**) głównych bogów hinduizmu

sjesta (*hiszp.*) odpoczynek, najczęściej w godzinach popołudniowych

skald (*skand.*) staroskandynawski poeta i wojownik tworzący poezję miłosną

skalp (*ang.* scalp) zdarta z głowy skóra z włosami, traktowana przez Indian jako trofeum wojenne

skalpel (*łac.* scalpellum) *med.* mały, chirurgiczny nóż

skandować (*łac.* scandere – wchodzić) mówić, recytować rytmicznie, dzielić wyrazy na sylaby

skaner (*ang.* scanner) *infor.* urządzenie optycznomechaniczne, umożliwiające przekształcenie zdjęcia, obrazu lub tekstu w kod zrozumiały dla komputera, w wyniku ich działania powstaje **plik**, który można następnie obrabiać w odpowiednim programie

skansen (*szw.*) muzeum etnograficzne położone na wolnym powietrzu, prezentujące zabudowania oraz sprzęty związane z kulturą ludową

skarabeusz (*łac.* scarabeus)

1. *zool.* chrząszcz z rodziny żukowatych
2. żuk czczony w starożytnym Egipcie jako bóg wschodzącego słońca

skarpa (*wł.* scarpa) nachylenie nasypu, wzniesienia

skat (*niem.*) rodzaj gry w karty

skate [*czyt.* skejt] (*ang.* skateboard – deskorolka) młody człowiek jeżdżący na deskorolce, ubrany w charakterystyczne, luźne spodnie i bluzę

skateboard [*czyt.* skejtbord] (*ang.*) deska na kółkach; deskorolka

skateboarding [*czyt.* skejtboarding] (*ang.*) *sport.* jazda na deskorolce

skauting (*ang.* scouting) angielski system wychowania z początku XX wieku, kształcący w nastolatkach samodzielność oraz sprawność fizyczną

skecz (*ang.* sketch) krótka, komiczna scenka

skiff (*ang.*) sportowa łódź wyścigowa przeznaczona dla jednej osoby

skimming (*ang.*) nielegalne kopiowanie pasków magnetycznych kart kredytowych

skin lub **skinhead** (*ang. dosł.* skóra głowy) przedstawiciel subkultury młodzieżowej, krótko ostrzyżony lub zupełnie łysy, głoszący nacjonalizm i niewahający się przed użyciem przemocy

skin (*ang. dosł.* skóra) *infor.* zbiór **plików** graficznych, umożliwiający szybką zmianę wyglądu okna

skleroza (*łac.* sclerosis) *med.* choroba prowadząca do zwyrodnieniowych zmian ścian tętnic; miażdżycy

sklerotyk (*łac.* sclerosis)

1. *med.* człowiek cierpiący na sklerozę
2. *pot.* osoba nieustannie o czymś zapominająca

skolioza (*łac.* scoliosis) *med.* boczne skrzywienie kręgosłupa

skonto (*wł.* sconto) zniżka od ceny, udzielona kupującemu płacącemu gotówką i przed terminem

skrub (*ang.* scrub) busz australijski o zróżnicowanej i rozgałęzionej roślinności

skrupulatny (*łac.* scrupulus – niepokój) dokładny, niepomijający żadnego szczegółu